

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Faisala Husseiniho a Ondřeje Mrákoty ve věci žalobce: **N D. T.**, zastoupeného advokátem Mgr. Petrem Václavkem, Opletalova 25, Praha 1, proti žalovanému: **Ředitelství služby cizinecké policie**, Olšanská 2, Praha 3, proti rozhodnutí ze dne 4. 5. 2023, čj. CPR-6638-2/ČJ-2023-930310-V223, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 16. 10. 2023, čj. 17 A 17/2023-61,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 16. 10. 2023, čj. 17 A 17/2023-61, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí Policie ČR, Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, ze dne 26. 12. 2022, čj. KRPA-186760-49/ČJ-2020-000022, a rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 5. 2023, čj. CPR-6638-2/ČJ-2023-930310-V223, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** nahradit žalobci náklady řízení o žalobě a o kasační stížnosti ve výši 29 933 Kč do rukou jeho advokáta Mgr. Petra Václavka ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

[1] Cizinec tvrdil, že v ČR pečuje o své tři nezletilé děti, že matka dětí rodinu finančně zajišťuje (a péči o děti tedy zajistit nemůže) a že vycestování dětí spolu s ním (cizincem) není v jejich zájmu. Správní orgány cizinci přesto uložily povinnost opustit území členských států EU, aniž si zjistily informace týkající se jeho nezletilých dětí. Nemohly tedy náležitě uvážit nejlepší zájem dětí. Správní rozhodnutí bylo proto namístě zrušit.

1. Popis věci

[2] Žalobce je občanem Vietnamu. Do České republiky přicestoval (nelegálně) v roce 2000 a požádal zde o mezinárodní ochranu. Neuspěl – a neúspěšná byla i jeho druhá žádost. V listopadu 2004 žalobce uzavřel manželství s občankou ČR. Díky tomu mu byl vydán průkaz o povolení k trvalému pobytu s platností na 10 let. V době, kdy platnost průkazu skončila, byl žalobce ve Vietnamu. Za účelem převzetí nového průkazu mu tam bylo vydáno vízum, na základě kterého žalobce v roce 2016 opět přicestoval do ČR a převzal si tu nový průkaz o povolení k trvalému pobytu. V následujícím roce mu však bylo povolení k trvalému pobytu zrušeno: prokázalo se, že žalobce uzavřel manželství s občankou ČR jen za účelem získání pobytového oprávnění. Přestože žalobce v ČR pobýval neoprávněně, nevycestoval. Proto mu cizinecká policie rozhodnutím ze září 2019 uložila povinnost opustit území členských států EU. Žalobce nevycestoval. Cizinecká policie mu tedy v lednu 2020 opět uložila povinnost opustit území členských států EU. V době, kdy žalobci končila lhůta pro vycestování, byl v ČR vyhlášen nouzový stav (v důsledku kovidové pandemie); v souladu se sdělením Ministerstva vnitra byl žalobcův pobyt na území ČR oprávněný až do 16. 7. 2020.

[3] Následující den (17. 7. 2020) se žalobce dostavil na cizineckou policii s cílem vyřešit svou pobytovou situaci. Do protokolu o podání vysvětlení žalobce uvedl, že do ČR poprvé přicestoval v roce 2016 za účelem podnikání a že je rozvedený (žalobce vysvětlení podal za účasti tlumočníka a svého zástupce). Dále žalobce uvedl, že sdílí domácnost se svou družkou téže státní příslušnosti a jejich dvěma nezletilými dcerami (naroděnými v únoru 2008 a v květnu 2011) a že družka i dcery mají v ČR povolen trvalý pobyt. Téhož dne byla žalobci rozhodnutím policie uložena (už potřetí) povinnost opustit území členských států EU. Přestože do spisu byly zařazeny informace, ze kterých byla zřejmá žalobcova pobytová historie od roku 2004, rozhodnutí vycházelo jen z informací obsažených ve zmíněném protokolu – uvádí se v něm, že žalobce do ČR přicestoval v roce 2016. Toto třetí rozhodnutí policie o žalobcově povinnosti opustit území členských států EU bylo v odvolacím řízení opakovaně rušeno (celkem třikrát). Odvolací orgán (Ředitelství služby cizinecké policie) postupně cizinecké policii vyčetl, že nedostatečně zjistila skutkový stav, nedostatečně zvážila dopady na žalobcovy nezletilé děti a nereagovala na žalobcova písemná vyjádření. Konkrétní požadavky, například na doplnění podkladů či výsledků, však odvolací orgán nevzněsl. Ani žalobce po celou dobu řízení nepožadoval doplnění důkazů; jen ve svých písemných vyjádřeních opakoval, že družka pracuje a on se stará o domácnost a dvě nezletilé dcery, v průběhu řízení (v lednu 2021) se mu nadto narodil syn.

[4] V prosinci 2022 cizinecká policie napočtvrté vydala (třetí) rozhodnutí o žalobcově povinnosti opustit území členských států EU. Uvedla v něm, že žalobce v ČR pobývá od roku 2006 na základě povolení k trvalému pobytu; ten mu byl ale v roce 2017 zrušen, proto musí vycestovat. Tato povinnost je přiměřeným zásahem do žalobcova rodinného života s družkou a třemi nezletilými dětmi (všichni byli přibráni za účastníky, nikdy se ale, ani písemně, nevyjádřili). O nezletilé děti se podle policie může starat jejich matka (a s žalobcem mohou udržovat vztah na dálku), případně mohou všichni vycestovat s žalobcem (školou povinné děti mohou českou školní docházku plnit dálkově).

pokračování

[5] Odvolací orgán tentokrát rozhodnutí potvrdil; k dokreslení případu přitom doplnil řadu údajů a úvah o žalobcově pobytové historii. Především do spisu zařadil výpisy z různých evidencí, ze kterých je zřejmá žalobcova pobytová historie od roku 2000 a dále to, že manželství s občankou ČR dosud nebylo rozvedeno (a vzešlo z něj pět žijících dětí; ty všechny jsou v evidenci obyvatel zapsány jako žalobcovy). V rozhodnutí z května 2023 odvolací orgán zdůraznil, že žalobce do ČR přicestoval nelegálně (skrytý v nákladním autě), uzavřel zde účelové manželství, a od roku 2010 do roku 2016 nadto patrně pobýval ve Vietnamu. Žalobcova družka tedy nejspíš o jeho dvě dcery do jejich věku pěti (resp. sedmi) let pečovala sama; syna pak partneři počali ve chvíli, kdy už žalobci byla uložena povinnost vycestovat. Získání nejvyššího pobytového oprávnění z území Vietnamu je sice problematické, žalobce může ale bez obtíží usilovat o nižší pobytové tituly, za rodinou se tedy do ČR brzy vrátit a díky pobytovému oprávnění rodinu i finančně zajišťovat.

[6] Proti rozhodnutí odvolacího orgánu se žalobce bránil žalobou. Přiložil k ní čestné prohlášení své družky (z března 2023), že ona sama pracuje a žalobce se stará o domácnost a děti, a že o syna pečuje žalobce celodenně, syn má totiž autismus. Dále žalobce přiložil lékařskou zprávu (rovněž z března 2023), podle které je u syna podezření na poruchu autistického spektra. Krajský soud v Plzni žalobu zamítl. V odůvodnění rozsudku krajský soud souhlasil s argumenty odvolacího orgánu, k čestnému prohlášení se nijak nevyjádřil a z lékařské zprávy dovodil, že o syna pečuje žalobcova družka, protože v rodinné anamnéze uvedla, že je v domácnosti. Krajský soud žalobcovu družku vyzval, aby ve stanovené lhůtě oznámila, zda ve prospěch svůj nebo svých dětí hodlá uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení; družka nereagovala.

2. Kasační řízení

[7] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (*stěžovatel*) kasační stížnost. Rozsudek považuje za nepřezkoumatelný, krajský soud se totiž v odůvodnění nezabývá zájmem nezletilých dětí. Nejlepší zájem dětí nezjišťovaly a neposuzovaly ani správní orgány, jejich rozhodnutí proto měla být zrušena (rozsudek NSS ze dne 8. 10. 2021, čj. 5 Azs 314/2020-52). I jinak byl skutkový stav zjištěn nedostatečně. Je pravda, že stěžovatel nenavrhoval další výsledky, ovšem povinnost řádně zjistit skutkový stav tížila správní orgán. Podle stěžovatele nelze rozhodnutí založit na výsledku z roku 2020 ani na argumentaci týkající se jeho pobytové situace před dvaceti lety. Stěžovatel musí zůstat v ČR: rodina nemůže odjet s ním (dcery v ČR plní povinnou školní docházku), družka je ekonomicky aktivní a nechce žádat o dávky, stěžovatel pečuje o syna, který trpí autismem (stěžovatel přiložil lékařskou zprávu ze září 2023). Tyto okolnosti krajský soud neuvážil, přiměřenost zásahu do žalobcova rodinného života tedy posoudil zcela nedostatečně. Přiměřenost nelze odůvodnit tím, že použité opatření je nejmírnější možné (rozsudek NSS ze dne 28. 3. 2017, čj. 7 Azs 24/2017-29, č. 3574/2017 Sb. NSS). Spolu s kasační stížností podal stěžovatel i návrh na přiznání odkladného účinku této stížnosti.

[8] Ředitelství služby cizinecké policie (odvolací orgán) ve vyjádření uvedlo, že si zásah do svého rodinného života stěžovatel přivodil sám tím, že si pro pobyt v ČR nezajistil oprávnění. O stěžovatelovu synovi bylo zjištěno, že byl od března do září 2023, tedy půl roku, ve Vietnamu, přitom z jeho nejbližší rodiny tam v této době odcestovala jen jedna z jeho sester (a to jen na týden).

3. Právní hodnocení

[9] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje stěžovatelovy zájmy (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, odmítne ji jako nepřijatelnou (usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, body 11–12).

[10] Kasační stížnost je přijatelná. Stěžovatel označil několik rozsudků NSS, s nimiž je podle něj rozsudek krajského soudu v rozporu. Stěžovateli je přitom třeba dát za pravdu: krajský soud se odchýlil zejména od ustálené judikatury týkající se rozhodování o nezletilých dětech (v podrobnostech dále). Netrval totiž na tom, aby správní orgány náležitě zvážily zájem stěžovatelových dětí, respektive aby si za tímto účelem opatřily dostatek podkladů pro svá rozhodnutí. Krajský soud navíc pochybil při výkladu práva (závazku zvážit, a tedy za tímto účelem zjistit zájem dětí) a jeho pochybení mohlo mít vliv na výsledek řízení o žalobě.

[11] Kasační stížnost je i důvodná.

[12] Rozsudek krajského soudu je přezkoumatelný, není však zákonný a potvrzuje správní rozhodnutí učiněná na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu.

[13] NSS uznává, že krajský soud se v odůvodnění omezil v podstatě jen na opakování (nesprávných) závěrů správních orgánů, aniž svou argumentaci podpořil byť jediným odkazem na související judikaturu. Přesto je z odůvodnění rozsudku ještě zřejmé, jakými úvahami se soud řídil i jak se vyrovnal s argumenty účastníků řízení, a to i ohledně nejlepšího zájmu dětí (ačkoli tento pojem krajský soud vůbec nezmiňuje). Krajský soud vyšel z předpokladu, že v zájmu dětí je udržovat vztah se stěžovatelem, dospěl však k závěru, že krátkodobé odloučení tomuto vztahu nebude na překážku (bod 13 rozsudku). Ke stěžovatelovu nejmladšímu synovi, který vyžaduje zvýšenou míru péče, krajský soud v podstatě řekl, že v rozporu s jeho zájmem není, pokud o něj bude pečovat jen jeho matka (bod 16 rozsudku). NSS proto shledal, že rozsudek netrpí vadami, které podle ustálené judikatury působí nepřezkoumatelnost (rozsudek NSS ze dne 25. 4. 2013, čj. 6 Ads 17/2013-25, bod 19 a rozhodnutí tam citovaná).

3.1 Obecná východiska

[14] Policie vydá rozhodnutí o povinnosti opustit území členských států EU cizinci, který na území pobývá neoprávněně a u kterého nebyly shledány důvody pro zahájení řízení o správním vyhoštění [§ 50a odst. 2 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění účinném do 1. 7. 2023]. Na rozdíl od rozhodnutí o správním vyhoštění se v rozhodnutí o povinnosti opustit území členských států EU nestanoví doba, po kterou se cizinec na území nesmí vrátit. Jde tedy o mírnější opatření k řešení neoprávněného pobytu cizince. Přesto toto opatření nemusí být vždy přiměřené: v jednotlivých případech je třeba posoudit kritéria zmíněná v § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, respektive stanovená v čl. 5 tzv. návratové směrnice – tj. směrnice Evropského

pokračování

parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (rozsudky NSS ze dne 28. 3. 2017, čj. 7 Azs 24/2017-29, č. 3574/2017 Sb. NSS, bod 24; a ze dne 19. 12. 2018, čj. 8 Azs 290/2018-27, č. 3852/2019 Sb. NSS, bod 13).

[15] Při rozhodování o povinnosti opustit území členských států EU jsou tedy správní orgány povinny uvážit zejména nejvlastnější zájem nezletilých dětí (to ostatně plyne i z čl. 3 Úmluvy o právech dítěte), rodinný život cizince (povahu a pevnost jeho rodinných vztahů) a cizincův zdravotní stav. Správní orgány jsou též povinny rozhodovat v souladu s mezinárodněprávními závazky ČR, mezi něž patří i závazek neporušovat právo na respektování soukromého života podle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Musejí tedy zvážit i cizincovy soukromé poměry – délku jeho pobytu na území, jeho věk, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem.

[16] Samotná skutečnost, že cizinec má na území ČR rodinné vazby, neznamená, že by uložení povinnosti opustit území členských států EU představovalo nepřiměřený zásah do jeho rodinného života (rozsudek NSS ze dne 22. 4. 2021, čj. 1 Azs 43/2021-32, bod 24). Ne vždy totiž okolnosti cizincova rodinného života svědčí o zásahu takové závažnosti, že jej nelze učinit ani s ohledem na sledovaný legitimní cíl. Za účelem zjištění závažnosti zásahu do cizincova rodinného života je třeba posuzovat zejména (1) rozsah, v jakém by byl rodinný život cizince narušen; (2) rozsah vazeb cizince a jeho rodinných příslušníků, zejména nezletilých dětí, na Českou republiku; (3) existenci nepřekonatelných překážek rodinného života v cizincově domovském státě; (4) imigrační historii cizince (např. porušení imigračních pravidel v minulosti) a důvody veřejného pořádku; (5) to, zda si cizinec na území České republiky založil rodinu až v době, kdy věděl, že jeho imigrační status, a tím i možnost vést svůj rodinný život na území České republiky jsou nejisté (rozsudek NSS ze dne 4. 2. 2013, čj. 8 Azs 27/2012-65, bod 26; nálezný Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20, bod 13; a v obou uváděná judikatura Evropského soudu pro lidská práva). To vše ale jen tehdy, pokud cizinec dopad do svého rodinného života konkrétně namítá a tento dopad není na první pohled nemyslitelný (rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2020, čj. 10 Azs 256/2019-39, č. 3990/2020 Sb. NSS, bod 19).

[17] Ani samotná skutečnost, že má cizinec na území ČR nezletilé děti, neznamená, že by nebylo možné mu uložit povinnosti opustit území členských států EU. Hledisko nejlepšího (nejvlastnějšího) zájmu nezletilých dětí má však zásadní procesní význam. Správní orgány a soudy musejí věnovat dostatečnou pozornost hledání spravedlivé rovnováhy mezi nejlepším zájmem dítěte, který jsou povinny v konkrétní věci definovat, a případným konkurujícím veřejným zájmem; a tuto úvahu ve svých rozhodnutích dostatečně a přezkoumatelně vyjádřit (rozsudek NSS ze dne 14. 2. 2020, čj. 5 Azs 383/2019-40, body 39 až 42 a judikatura ESLP tam citovaná; obdobně též rozsudek ze dne 16. 3. 2020, čj. 5 Azs 404/2019-28, nebo stěžovatelem zmiňovaná věc 5 Azs 314/2020). Jinak řečeno, zájem nezletilých dětí je sice důležitý pro úvahu o přiměřenosti rozhodnutí vzhledem k rodinnému životu rodiče-cizince; kritérium nejlepšího zájmu dítěte je však jen jedním z vícera zájmů, které je potřeba zvažovat (rozsudek NSS ze dne 29. 5. 2020, čj. 5 Azs 220/2019-33, č. 4034/2020 Sb. NSS, bod 29). Účelem řízení v pobytových či azylových věcech, týkajících se rodiče, totiž není přímo upravit práva nebo povinnosti jeho

nezletilého dítěte. Hledisko nejlepšího zájmu tedy není rozhodujícím či zásadním kritériem; přesto je ale jedním z vícera významných kritérií (nález Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19, body 52 a 53).

[18] K tomu, aby bylo možno zájem nezletilého dítěte učinit jedním z kritérií při rozhodování o jeho rodiči, je potřeba tento zájem nejprve vymezit. Je tedy nutné o dítěti získat informace, jinak řečeno, ve vztahu k němu dostatečně zjistit skutkový stav. Dozví-li se tedy správní orgán, že cizinec má na území ČR nezletilé děti, musí být při zjišťování skutkového stavu aktivní (rozsudek NSS ze dne 25. 9. 2020, čj. 4 Azs 171/2019-25, bod 20). A to i tehdy, zůstávají-li tvrzení rodiče-cizince jenom v obecné rovině (rozsudek NSS ze dne 18. 10. 2022, čj. 5 Azs 33/2022-39, body 35 a 36). Základním nástrojem k dostatečnému zjištění skutkového stavu je výslech cizince a druhého rodiče nezletilých dětí (rozsudek NSS ze dne 12. 6. 2020, čj. 5 Azs 343/2019-37, body 26 až 28; 4 Azs 171/2019, bod 22). Vyžádat si lze i stanovisko orgánu sociálně-právní ochrany dětí a zvážit lze (mimo jiné s ohledem na čl. 12 Úmluvy o právech dítěte) i citlivě vedený výslech nezletilých dětí (5 Azs 33/2022, bod 41).

[19] Je-li ve věci zjištěna závažnost zásahu do cizincova rodinného života a vymezen zájem jeho nezletilých dětí (který se nemusí shodovat s cizincovým zájmem), je potřeba pojmenovat konkurující veřejný zájem. Teprve poté je možné je vzájemně poměřit. Je přitom možné, že uložení povinnosti opustit území EU cizinci, který v ČR pobývá neoprávněně, bude ve veřejném zájmu na udržování pořádku v ČR skrze určování podmínek pobytu cizinců (po jejichž porušení přichází negativní následek). Současně zásah do cizincova rodinného života nebude tak významný, aby ho tento veřejný zájem nemohl převážet. A konečně sledování veřejného zájmu nebude v rozporu se zájmem cizincových nezletilých dětí, případně s ním v rozporu sice bude, ale nikoli zcela zásadním. To však ani v případě uložení povinnosti opustit území EU, která (na rozdíl od správního vyhoštění) není spojena se zákazem návratu, nelze automaticky předpokládat.

3.2 Posouzení projednávané věci

[20] Stěžovatel v ČR pobýval neoprávněně od roku 2017. O tom, že stěžovateli za neoprávněný pobyt v ČR (potřetí) uloží povinnost opustit území členských států EU, cizinecká policie rozhodovala od roku 2020. Správní žalobou napadené rozhodnutí odvolacího orgánu bylo vydáno v polovině roku 2023. Stěžovatel nejpozději v červenci 2020 (*a možná i dříve, to však není ze spisu zřejmé*) cizinecké policii sdělil, že v ČR ve společné domácnosti pečuje o dvě nezletilé dcery (narozené v únoru 2008 a v květnu 2011), a uvedl i jejich identifikační údaje (jména a data narození). Přesto si (za tři roky) o těchto dětech správní orgány nezjistily žádné informace a vycházely jen z toho, co jim tvrdil sám stěžovatel. Ani poté, co se dozvěděly o tom, že se stěžovateli v lednu 2021 narodil syn, správní orgány nepřistupovaly ke zjišťování skutkového stavu aktivně: stěžovatel provedení výslechů či jiných důkazů nepožadoval, správní orgány je tedy neprovedly.

[21] Přitom bylo zřejmé, že o pravdivosti stěžovatelových tvrzení lze pochybovat. Stěžovatel do protokolu o podání vysvětlení (za přítomnosti tlumočníka) uvedl, že do ČR poprvé přicestoval v roce 2016 a že je rozvedený. Poté, co se odvolací orgán (po třech letech) rozhodl tato stěžovatelova tvrzení podrobně prověřit, zjistil, že stěžovatel do ČR bez

pokračování

potřebného oprávnění přicestoval už v roce 2000 a k rozvodu manželství, které stěžovatel uzavřel v roce 2004 výlučně za účelem získání pobytového titulu, dosud nedošlo. Přesto ani odvolací orgán nepovažoval za potřebné za účelem vymezení zájmu stěžovatelových nezletilých dětí provést další dokazování a spolehl se na stěžovatelův popis jeho rodinného života.

[22] Rozhodnutí správních orgánů jsou tak založena na předpokladu, že v zájmu stěžovatelových dětí v zásadě je být se stěžovatelem. Stěžovatelovo nucené (krátkodobé) vycestování pak podle nich není s tímto předpokladem v zásadním rozporu. Ačkoli by se mohlo zdát, že přijetí tohoto předpokladu je ve prospěch všech dotčených osob, nemusí to být pravda. Přítomnost stěžovatele v ČR může být pro děti nejenom nikoli nezbytná (jak k tomu dospěly správní orgány), ale také nežádoucí, nebo naopak žádoucí nad míru tvrzenou samotným stěžovatelem. Přijímání jakýchkoliv předpokladů tak není ku prospěchu stěžovatelových nezletilých dětí, jejichž nejlepší zájem byly správní orgány povinny náležitě vymezit a uvážit.

[23] Správní orgány správně jednaly se stěžovatelovými nezletilými dětmi a jeho družkou (matkou dětí) jako s účastníky řízení. Nesprávně ovšem považovaly jejich mlčení (nereagování na výzvy k vyjádření) za potvrzení stěžovatelových sdělení, respektive za důvod, proč upustit od dalšího dokazování.

[24] Odvolacímu orgánu nelze vytknout, že stěžovatelovu (českou) manželku za účastnici řízení nepovažoval. V minulosti totiž bylo prokázáno, že manželství s občankou ČR bylo uzavřeno účelově (*proto stěžovatele nelze považovat za rodinného příslušníka občana EU a vztahuje se na něj návratová směrnice, pozn. NSS*), a ani nyní stěžovatel netvrdil, že by s manželkou udržoval rodinný život. Odvolací orgán ovšem zjistil, že z manželství vzešly nezletilé děti (stěžovatel je jako jejich otec zapsán v evidenci obyvatel). Jakmile se o těchto dětech odvolací orgán dozvěděl, byl povinen zjistit, zda se jich stěžovatelovo nucené vycestování nemůže dotknout (představit si lze například ohrožení řádného placení výživného), a zda tedy není třeba vymezit a řádně uvážit také jejich nejlepší zájem. To však neučinil.

[25] Krajský soud rozhodnutí odvolacího orgánu nezrušil, ačkoli to udělat měl. Místo toho jen zopakoval závěry správních orgánů: třem (nemanželským) stěžovatelovým dětem nezpůsobí jeho krátkodobé vycestování zásadní újmu, případně mohou vycestovat s ním. Tyto závěry však byly vysloveny na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu.

[26] Co se týče stěžovatelova syna (narozeného v roce 2021), NSS nepřehlédl, že odvolací orgán ještě nevěděl o jeho zdravotním omezení, ačkoli ho o tom stěžovatel informovat mohl. Krajskému soudu totiž stěžovatel zaslal lékařskou zprávu, která byla vyhotovena (už) v březnu 2023; odvolací orgán přitom rozhodl až v květnu toho roku. Krajský soud z této lékařské zprávy vycházel a sám z ní vyvozoval závěry (totiž že stěžovatelova družka je v domácnosti, a o děti tedy může pečovat ona). Obecně vzato by krajský soud podobnou listinou dokazovat mohl: vypovídala totiž o skutkovém stavu v době vydání napadeného správního rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). V této věci to však krajský soud udělat neměl – právě proto, že skutečné poměry ve stěžovatelově domácnosti hodnotil jako vůbec první (*navíc selektivně, protože se nijak nevyjádřil k tvrzení samotného stěžovatele a čestnému*

prohlášení jeho družky, která onu okolnost zmíněnou v lékařské zprávě popírala), a vstupoval tak na místo správních orgánů při nalézání práva. Taková role ovšem správnímu soudu nepřísluší.

[27] NSS svým rozsudkem neříká, že stěžovateli není možné uložit povinnost opustit území členských států EU. Ostatně v minulosti souhlasil s tím, aby tato povinnost byla uložena otci dvou nezletilých dcer, povinných docházkou do české základní školy (rozsudek ze dne 22. 4. 2021, čj. 1 Azs 43/2021-32), nebo cizinci, který si v ČR založil rodinu teprve v době svého neoprávněného pobytu (rozsudek ze dne 24. 10. 2018, čj. 1 Azs 296/2018-35). NSS jen trvá na tom, aby byl při rozhodování o stěžovatelově nuceném vycestování řádně vymezen a uvážen zájem všech dotčených nezletilých dětí (jak to žádá čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, respektive ve vztahu ke stěžovatelovu synovi též čl. 7 a čl. 23 odst. 4 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením). Toto uvážení by se také mělo promítnout do hodnocení závažnosti zásahu do stěžovatelova rodinného života (viz kritéria v bodě [16]).

4. Závěr a náklady řízení

[28] Cizinecká policie ani odvolací orgán ve svém rozhodnutí náležitě nezvážíly nejlepší zájem dotčených nezletilých dětí, protože jej ani neměly na základě čeho řádně vymezit. Krajský soud správní rozhodnutí nezrušil, ačkoli to udělat měl. Proto NSS rozhodnutí odvolacího orgánu a rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil odvolacímu orgánu (žalovanému) k dalšímu řízení. NSS zrušil i rozhodnutí cizinecké policie vydané v prvním stupni (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 12. 2019, čj. 10 Azs 301/2019-40, č. 3988/2020 Sb. NSS, bod 17). Přihlédl zejména k tomu, že odvolání proti tomuto rozhodnutí nemá ze zákona odkladný účinek (§ 170 odst. 1 zákona o pobytu cizinců).

[29] Při zrušení nejen soudního, ale i správního rozhodnutí je NSS povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Náklady řízení o žalobě a náklady řízení o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek a NSS rozhodne o jejich náhradě jediným výrokem. Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vychází soudní řád správní z celkového úspěchu ve věci, který přísluší stěžovateli (§ 60 odst. 1 s. ř. s.).

[30] Stěžovatel tak dostane celkovou náhradu nákladů řízení ve výši **29 933 Kč** tvořenou těmito částkami:

- soudními poplatky ve výši **9 000 Kč** (3 000 Kč za žalobu, 1 000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku žaloby, 5 000 Kč za kasační stížnost);
- odměnou advokátovi za zastupování v řízení o žalobě, tj. za čtyři úkony právní služby, z nichž za jeden náleží poloviční odměna (převzetí věci, žaloba, účast na jednání v trvání do dvou hodin, návrh na přiznání odkladného účinku žaloby). Odměna podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátního tarifu) činí 3 x 3 100 Kč + 1 x 1 550 Kč [§ 7 bod 5; § 9 odst. 4 písm. d); § 11 odst. 1 písm. a), d), g) a odst. 2 písm. a) advokátního tarifu]. Ke každému ze čtyř (půl)úkonů právní služby je třeba připočíst 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. To dohromady činí **12 050 Kč**.

pokračování

- odměnou advokátovi za zastupování v řízení o kasační stížnosti, tj. za dva úkony právní služby, z nichž za jeden náleží poloviční odměna (kasační stížnost, návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti). Odměna činí 3 100 + 1 550 Kč, náhrada hotových výdajů 2 x 300 Kč, dohromady **5 250 Kč**.
- částkou DPH ve výši 21 % z vypočtené odměny a paušálních náhrad (17 300 Kč), kterou je advokát coby plátce DPH povinen odvést; ta činí **3 633 Kč**.

[31] NSS nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Rozhodl totiž bez odkladu o samotné kasační stížnosti, a otázka odkladného účinku se tak stala bezpředmětnou.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. února 2024

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu